

Кравчук А.С.
Студентка ФСП
КПІ ім. Ігоря Сікорського
Науковий керівник:
Солончук І.В., ст. викл.
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Порівняльна характеристика апеляційного та касаційного оскарження рішень суду у цивільному процесі

Розгляд справ в судах України здійснюється послідовно і проходить певну кількість етапів, які називаються інстанціями. В свою чергу, кожна із інстанцій має свої особливості і виконує певну функцію.

Можливість апеляційного та касаційного оскарження судового рішення є головною гарантією забезпечення права на судовий захист. Цивільне судочинство не може обійтись без виправлення і оцінки судових недоліків судами вищих інстанцій. Для кожної із сторін, оскарження судового рішення, забезпечує можливість відстоювати свої вимоги засобами, які встановлені законом, і при цьому, досягти відхилення судового рішення, що суперечить інтересам осіб.

Аналізуючи норми Цивільного Процесуального Кодексу, можна зосередити увагу суттєвих відмінностей між апеляційним і касаційним оскарженням.

Апеляційне оскарження – звернення до суду апеляційної інстанції з мотивів неповного з'ясування обставин у справі або неправильного використання норм матеріального чи порушення норм процесуального права.

Касаційне провадження – це перегляд судового рішення тільки з питань матеріального чи процесуального права. Однією з ознак цієї інстанції є те, що об'єктом даного розгляду є судові рішення, які набрали законної сили.

Насправді, враховуючи повноваження касаційної інстанції щодо перегляду рішення в правовому аспекті, можемо зробити висновок, що ця інстанція не визначає нових фактичних обставин справи. Але, в проблемі дослідження доказів між касаційним і апеляційним судом, на наш погляд, існують дуже тонкі межі. Необхідно відрізнити, що апеляційне оскарження – воно досліджує і приймає докази, а також дає їм оцінку, а касаційна інстанція не може визнавати ті чи інші обставини доведеними чи недоведеними, вона їх приймає такими, якими їх признавали дві попередні інстанції. Але питання про оцінку, доведення і дослідження зовсім є різними за своїм змістом. Наприклад, для того, щоб прийти до висновку, що ці докази мають значення для справи і можуть вплинути на прийняття рішення судом, але, при цьому, вони були відхилені цим судом всупереч закону, то тоді виникає необхідність дослідити ці докази. Але, при цьому, розгляд касаційного оскарження на даному етапі зупиняється, оскільки суд не здійснює оцінку доказів і не вважає їх доведеними чи недоведеними.

Можемо зробити висновок, що головними відмінними рисами є: по-перше, апеляційна скарга може бути подана на рішення, які не набрали законної сили, а касація, відповідно, на ті рішення, які вже набрали законної сили; по – друге, суд апеляційної інстанції здійснює перегляд рішення з питань права і фактів, а касаційна лише з правових питань.

Також відповідно до Цивільного Процесуального Кодексу, існують відмінності між строками апеляційного і касаційного оскарження: апеляційна скарга на рішення суду в цивільній справі подається протягом десяти днів (а на ухвалу – протягом п'яти днів). Але

можливі випадки, коли апеляційна скарга подається протягом п'яти днів, якщо ухвала була проголошена без участі особи, яка її, оскаржила, а касаційна скарга подається протягом двадцяти днів з дня набрання законної сили рішенням.

Існують відмінності і між строками розгляду скарг: апеляційна скарга на рішення суду має розглядатися протягом двох місяців, а касаційна - протягом одного місяця. І відповідно, на ухвалу - протягом п'ятнадцяти днів

Необхідно також зазначити, що апеляційне оскарження відрізняється від касаційного тим, що апеляційна скарга подається через суд першої інстанції, який ухвалив оскаржуване судові рішення, а касаційна скарга подається безпосередньо до суду касаційної інстанції.

Але крім відмінних рис, існують ще і спільні, наприклад, оскаржити рішення суду як в апеляційному, так і касаційному порядку може особа, яка брала участь у справі, а також особа, яка не брала участь у справі, якщо судові рішення безпосередньо зачіпає її права, свободи, інтереси чи обов'язки. Також касаційна скарга, як і апеляційна, подається в письмовій формі, і при цьому, особа, яка її подала, має право змінити або доповнити її протягом певного строку.

У разі пропущення строку подання апеляційної чи касаційної скарги з поважних причин, то вам необхідно одночасно подати зі скаргою заяву із клопотанням про поновлення строку із обґрунтуванням поважності причин його пропущення.

Узагальнюючи вищесказане, можемо дійти до висновку, що перегляд рішень судів в апеляційному і касаційному порядку значно відрізняється один від одного, при цьому, постійно розвивається і удосконалюється під час прийняття нових процесуальних норм. Необхідно зазначити, що головною метою було і залишається створення належних гарантій у зв'язку з порушення, невизнання чи оспорування прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина.

Кожен громадянин має відчувати себе під захистом нашої держави, оскільки правова держава визначається не тільки запобіганням порушень чинного законодавства, прав і свобод людини, а ще й створенням відповідних гарантій для відновлення цих прав. І значна роль для створення необхідних умов, має відводиться судам.